

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/166/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118307201
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6118307201.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočíčkovej, v spore žalobcu BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, N.: XX XXX XXX, proti žalovanému R. X., narodenému XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom X. X., o zaplatenie 4 629,82 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 9Csp/102/2018-198 z 15. mája 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol (druhý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok), p o t v r d z u j e.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 15. 05. 2019 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4 629,82 Eur z titulu nedoplatku istiny, sumu 2 734,88 Eur z titulu dlžných úrokov z omeškania ako aj dojednaných úrokov ku dňu 30. 06. 2018, úrok z omeškania zo sumy 4 629,82 Eur vo výške 5,15 % ročne od 01. 07. 2018 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (tretí výrok).

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca Poštová banka a.s. (ďalej aj „právny predchodca žalobcu“) sa žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy X 629,82 Eur s príslušenstvom ako plnenia zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenej dňa 06. 12. 2011 (ďalej aj „Zmluva o úvere“).

Na návrh právneho predchodcu žalobcu súd prvej inštancie pripustil zmenu subjektu v konaní uznesením zo dňa 31. 01. 2019 tak, že žalobcom na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 20. 12. 2018 sa stala spoločnosť BENCONT COLLECTION a.s.

Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalovaný uzatvoril so žalobcom Zmluvu o úvere, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 5 000,- Eur na dobu splácania 8 rokov, ktorý mu mal byť poskytnutý na jeho účet v Poštovej banke za účelom splatenia jeho predchádzajúcich záväzkov Poštovej banky a spoločnosti Profi Credit. Výška mesačnej splátky bola dojednaná 93,- Eur, dojednaný úrok 15,9 % ročne, poplatok za správu a vedenie účtu 1,66 Eur, RPMN 18,49 %, priemerná RPMN 18,29 %, celková výška nákladov 4 177,33 Eur, dátum konečnej splatnosti 20. 12. 2019, dátum prvej splátky 21. 12., každá splátka splatná 20. dňa v mesiaci. Celkove mal uhradiť sumu 9 177,33 Eur.

Žalovaný uhradil od poskytnutia úveru do februára 2013 celkove sumu 370,18 Eur. Z poskytnutej sumy 5 000,- Eur po odpočítaní tejto sumy zostáva z titulu istiny úhrada sumy 4 629,82 Eur, ktorú žalobca požadoval a v tejto časti súd prvej inštancie považoval žalobu za dôvodnú, preto jej vyhovel.

V konaní nebolo sporné, že v dôsledku neuhrádzania pohľadávky došlo k predčasnej splatnosti úveru dňa 16. 10. 2016, keď žalobca predtým dňa 30. 09. 2015 vyzval žalovaného na úhradu dlžnej čiastky v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy s upozornením na uplatnenie práva v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“).

V konaní tiež nebola sporná výška dlžných dojednaných zmluvných úrokov ako aj úrokov z omeškania do 30. 06. 2018 v žalovanej sume 2 734,88 Eur, preto aj v tejto časti prvoinštančný súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel s poukazom na to, že Zmluva o úvere ako spotrebiteľská zmluva obsahovala všetky náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere.

Zároveň súd prvej inštancie priznal úrok z omeškania z dlžnej istiny 4 629,82 Eur odo dňa 17. 10. 2015 vo výške 5,15 % ročne, ktorá výška bola požadovaná v súlade so znením ustanovenia § 517 OZ a vykonávacieho vládneho nariadenia č. 87/1995 Z. z..

Prvoinštančný súd ďalej uviedol: „V časti požadovaného dojednaného úroku z istiny vo výške 15,90 % ročne od 01. 07. 2018 súd žalobu zamietol a to z nasledujúceho dôvodu:

K predčasnému zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním žalobcu ako veriteľa a bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranným adresovaným právnym úkonom. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa postupne vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru. Iný stav je príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, keď veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo okamžite získať späť celú sumu požičaných peňazí v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie práva na dispozícii s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa a nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky. Ak nastal tento stav veriteľ nemá právo inkasovať úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, keď spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom, vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktoré by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Išlo by o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred vyvolanou zmenou. Takýto stav by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi. Navyše keď veriteľ si môže nárokovať a domôcť sa jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa. Zároveň by bol podporený stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti alebo stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú sumu jednorazovo. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia. V takomto stave patria zmluvným stranám len sankcie s poukazom na § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 a § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. Ak sa žalobca od platných plnení domáha aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru neprešli by tieto nároky testom ustanovení OZ i s poukazom na § 53 ods. 4 písm. k/ OZ.

Pokiaľ by aj existovala dohoda o platení úrokov za úver po splatnosti, táto spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej

alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania alebo ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do jeho splatenia, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje jeho značné zhoršenie jeho postavenia a je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne. Nie je kogentná úprava o úrokoch popri úrokoch z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a na viac sa dostáva do rozporu s ustanovením § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. Takáto dohoda je neplatná pre rozpor so zákonom s poukazom na § 39, § 52 ods. 2, § 517 ods. 2 OZ (rozsudok Krajského súdu Prešov č. k. 6Co/190/2014 a uznesenie IV.ÚS 476/2012).“

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku, ktorým okresný súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok), podal žalobca včas odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu a prizná mu náhradu trov konania, event., aby rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a/, f/, h/ CSP.

V odôvodnení odvolania namietal, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože nie je zrejmé, z akého právneho predpisu okresný súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru nepatrí nárok na zmluvné úroky. Ďalej uviedol, že uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143 /1998 zaoberajúce sa otázkou nároku na zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti, nevyhovuje potrebám súčasného právneho stavu, navyše rozhodovacia prax súdov v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru je rôznorodá, preto nie je v súlade s princípom právneho štátu.

V prípade zmluvného úroku ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy, ide o plnenie, ktoré je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny žalobcu za poskytnutie úveru. Aj z jazykového výkladu § 503 ods. 3 ObZ, je zrejmé, že zosplatnenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. Úroky z úveru sú odplátou za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia úveru do okamihu jeho vrátenia. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru.

Poukázal na bod 6. 4 Obchodných podmienok, podľa ktorého: „V prípade, ak sa stane úver predčasne splatným, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania z omeškania až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“

S obchodnými podmienkami úveru sa žalovaný oboznámil a vyjadril s nimi súhlas, čo potvrdil svojím podpisom na zmluve. V prípade zmluvného úroku ide de facto o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, pričom v uvedenom prípade k vráteniu plnej výšky úveru zo strany žalovaného doposiaľ nedošlo, preto je oprávnený aj na zaplatenie tejto položky.

Nesúhlasil s tvrdením súdu prvej inštancie, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa, keďže oba typy úrokov sú diametrálne odlišným právnym inštitútom a sledujú iný cieľ, nemôže ísť o dvojité sankcionovanie žalovaného. Poukázal na ustanovenie § 517 ods. 2 OZ. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby.

Povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Obidva úroky môže veriteľ žiadať popri sebe bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zosplatnením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku. Ďalej poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/13/2018 zo dňa 16. 08. 2018 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/22/2018 zo dňa 28. 06. 2018.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP) vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (druhý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok) podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6. Odvolací súd súhlasí s názorom prvoinštančného súdu, že v posudzovanej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený, pri kontraktácii využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa.

7. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>> je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> alebo v zákone č. 129/2010 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/>> Z. z..

8. Kardinálnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>> neupravuje dobu, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a dispozitívne v odseku 3 poslednej vete povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/>> Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 <<http://merit.slv.cz/33Odo/657/2005>> z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd Českej republiky v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie zo zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014 <<http://merit.slv.cz/33Cdo/1401/2014>>. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 <<http://merit.slv.cz/33Odo/518/2003>> z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 <<http://merit.slv.cz/33Odo/657/2005>> z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 <<http://merit.slv.cz/33Cdo/1401/2014>> z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo

zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli.“

9. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj súdov Slovenskej republiky je v zásade prípustné uplatňovanie takých obchodných podmienok (ďalej aj „OP“), v ktorých si zmluvné strany môžu dohodnúť obsah práv a povinností, ktorými sa vzájomne budú riadiť, pričom tieto práva a povinnosti sú obvykle obsiahnuté priamo v zmluve, avšak nie je vylúčená ani aplikácia všeobecných, či iných OP, na ktoré zmluva môže odkazovať.

10. Uvedené uplatnenie OP však nie je neobmedzené, ale naopak, právna úprava stanovuje zákonné limity.

11. Pre spotrebiteľské zmluvy platí, že nemôžu obsahovať dojednania, ktoré sú v rozpore s požiadavkami dobrej viery, alebo znamenajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ďalej také, s ktorými sa spotrebiteľ nemá možnosť oboznámiť pred podpisom zmluvy a pod. Ak majú byť takéto OP súčasťou zmluvy, ktorá na ne odkazuje, pre to, aby boli záväzné, je potrebné vyjadriť s nimi súhlas zmluvných strán, čomu musí predchádzať oboznámenie sa s ich obsahom. Na preukázanie oboznámenia sa s nimi však nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s Obchodnými podmienkami oboznámený.

12. V spotrebiteľských zmluvách obchodné podmienky, na ktoré zmluva odkazuje alebo ktoré sú k nej pripojené, majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť na to, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme dodávateľ skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú (napr. dojednanie o zmluvnej pokute, rozhodcovská doložka). Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nespráva sa v právnom vzťahu poctivo a takémuto dojednaniu nemožno priznať právnu ochranu.

13. V danom prípade Zmluva o úvere v čl. 3. 6 uvádza: „Právne vzťahy neupravené v ZoÚ sa riadia OP, VOP, Sazdobníkom poplatkov, Oboznámením o RPMN, Oznámením o úrokových sadzbách, príslušnými ustanoveniami zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodného zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a niektorých zákonov (ZoSÚ).“ V dôsledku uvedeného zo Zmluvy o úvere jednoznačne nevyplýva, že konkrétne ktoré obchodné podmienky sú jej súčasťou a s ktorými žalovaný mal možnosť oboznámiť sa, eventuálne vyjadriť súhlas.

14. Žalobca v prípade úroku po zosplatnení odkazuje v odvolaní na bod 6. 4 Obchodných podmienok, podľa ktorého: „V prípade, ak sa stane ver predčasne splatným, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania z omeškania až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“ Odvolací súd konštatuje, že z obsahu Obchodných podmienok pre úver - lepšiasplátka účinných od 01. 08. 2011 nevyplýva v odvolaní žalobcom citované znenie 6.4 Obchodných podmienok.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu nárok na úrok po zosplatnení má byť výsledkom tzv. individuálneho dojednania, t.j. dojednania nároku na úroku po zosplatnení, ktoré musia byť súčasťou Zmluvy o úvere, pričom zo Zmluvy o úvere konkrétna výška úrokov, ktorú je na základe konkrétneho dojednania v konkrétnej výške spotrebiteľ povinný zaplatiť, sa neuvádza.

16. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné konštatovať, že v predmetnej zmluve medzi stranami sporu nebol individuálne dohodnutý úrok po zosplatnení, pričom absentuje i platne dohodnutá výška úroku po zosplatnení úveru, preto ho nemožno v zmysle ustanovení o spotrebiteľskom úvere ani požadovať.

17. Odvolací súd konštatuje, že žalobca nepreukázal dohodnutie úrokov po zosplatnení úveru so žalovaným ako spotrebiteľom, či už priamo v spotrebiteľskej zmluve alebo nepochybným spôsobom, že k týmto ďalším dojednaniam aj v samostatných Obchodných podmienkach žalovaný ako spotrebiteľ pristúpil, bolo potrebné dospieť k záveru, že so žalovaným neboli platne dojednané úroky v prípade zosplatnenia úveru.

18. V súvislosti s odvolacími argumentami žalobcu odvolací súd poukazuje na to, že procesný postup súdu znamenajúci porušenie práva na spravodlivý proces je jedným zo zákonných dôvodov pre zrušenie rozhodnutia. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký a medzi jeho zložky patrí (okrem iných) aj právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami sporu zo strany súdu a právo na spravodlivé prejednanie veci, ktorého súčasťou je i právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

19. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (NS SR 3 Cdo 78/2017, IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. So žalobcom treba súhlasiť v tom, že požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia je jedným zo základných atribútov spravodlivého súdneho procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu. Rozhodnutie súdu musí dať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Z každého rozhodnutia súdu musí byť jednoznačne zrejmé, z akých skutočností súd pri rozhodovaní vychádzal, akými úvahami sa riadil a ako vec právne posúdil. Z právneho posúdenia má byť zrejmé, ako príslušné právne normy, ktoré súd v prejednávacom prípade aplikoval, konajúci súd vykladá v spojitosti s danou vecou.

21. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom rozhodnutia okresného súdu dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu vyššie uvedené atribúty spĺňa - rozsudok je riadne odôvodnený, teda tak, ako ukladá ust. § 220 CSP, rozsudok je preskúmateľný súdom vyššieho stupňa. Obsahom odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu je opísanie zisteného skutkového stavu a základných skutočností majúcich rozhodný vplyv na výsledok rozhodnutia, súd prvej inštancie uviedol, ako zistené skutočnosti posudzoval a vyhodnotil, ktoré skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie. V rozhodnutí súd prvej inštancie uvádza konkrétne skutkové fakty, skutkové zistenia týkajúce sa predmetu daného konania, konkrétne dôkazy a závery, ktoré z nich vyvodil, ako aj právne posúdenie. Skutočnosti rozhodné a významné pre rozhodnutie vo veci sú obsahom odôvodnenia rozsudku a súd prvej inštancie k nim zaujal konkrétne stanovisko.

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom výroku (druhý výrok) potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP vrátane závislého výroku o trovách konania (tretí výrok), pretože okresný súd správne rozhodol ohľadne trov konania s prihliadnutím úspech žalobcu v spore v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

23. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku prvoinštančného súdu (prvý výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

24. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva: „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí“. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade bol v odvolacom konaní plne úspešný žalovaný, zásadne by teda mal nárok aj na náhradu trov

odvolacieho konania. Pretože však zo spisu odvolací súd nezistil, že by žalovanému v odvolacom konaní nejaké účelne vynaložené trovy vznikli, odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).